

**Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Zalecenie dotyczące zalecenia Rady
w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro”**

(COM(2022) 782 final)

(2023/C 140/10)

Sprawozdawca: **Petru Sorin DANDEA**

Wniosek o konsultację	Komisja Europejska, 19.12.2022
Podstawa prawna	Art. 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja ds. Unii Gospodarczej i Walutowej oraz Spójności Gospodarczej i Społecznej
Data przyjęcia przez sekcję	21.12.2022
Data przyjęcia na sesji plenarnej	24.1.2023
Sesja plenarna nr	575
Wynik głosowania (za/przeciw/wstrzymało się)	169/0/3

1. Wnioski i zalecenia

1.1. EKES popiera zaproponowane przez Komisję zalecenia i pragnie przedstawić szereg dodatkowych propozycji.

1.2. EKES przypomina wnioski zawarte w poprzedniej opinii⁽¹⁾, która została przyjęta zdecydowaną większością głosów na sesji plenarnej w październiku 2022 r.

1.3. EKES zaleca, by dwa przedziały zużycia zostały określone w taki sposób, aby ochronić wszystkie gospodarstwa domowe, które mają poważne trudności z opłaceniem rachunków za energię. Uważa, że polityka oparta na dwupoziomowym modelu ustalania cen powinna obejmować zarówno osoby znajdujące się poniżej granicy ubóstwa, jak i osoby należące do niższej klasy średniej, które ze względu na niskie dochody nie będą w stanie płacić rachunków za energię po cenach rynkowych.

1.4. EKES popiera propozycję Komisji, by państwa członkowskie korzystały z tymczasowych kryzysowych ram pomocy państwa, i zaleca im, by wykorzystały wszelkie możliwe środki w celu wsparcia ogółu przedsiębiorstw, w tym szczególnie małych i średnich.

1.5. EKES rekomenduje rozważne stosowanie polityki pieniężnej, gdyż – zważywszy, że inflację powodują czynniki zewnętrzne – w tym złożonym kontekście polityka pieniężna może mieć efekt cykliczny.

1.6. EKES popiera propozycję Komisji, by państwa strefy euro koordynowały swoją politykę fiskalną z polityką pieniężną Europejskiego Banku Centralnego. Jest to istotne dla powodzenia polityki pieniężnej w ograniczaniu inflacji.

1.7. EKES uważa, że dokończenie budowy unii rynków kapitałowych i unii bankowej będzie ważnym etapem pogłębienia unii gospodarczej i walutowej, i zaleca państwom członkowskim podjęcie wysiłków na rzecz przyspieszenia tego procesu.

1.8. EKES zaleca państwom członkowskim, by na szczeblu krajowym szybko wdrożyły dyrektywę o płacach minimalnych. Mogłoby to poprawić poziom płacy minimalnej i stworzyć siatkę bezpieczeństwa dla osób o niskim wynagrodzeniu, umożliwiając im zachowanie siły nabywczej w obecnym okresie wysokiej inflacji.

⁽¹⁾ Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Uwagi dodatkowe na temat zalecenia dotyczącego zalecenia Rady w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro (COM(2021) 742 final) (opinia z inicjatywy własnej) (Dz.U. C 75 z 28.2.2023, s. 43).

1.9. Komisja zaleca państwom członkowskim, by wykorzystały możliwość dialogu społecznego do włączenia partnerów społecznych w opracowywanie i realizację polityki niezbędnej do złagodzenia skutków kryzysu. EKES zdecydowanie popiera tę propozycję Komisji.

2. Kontekst

2.1. Wojna rozpętała przez Federację Rosyjską przeciwko Ukrainie nagle przerwała ożywienie wzrostu gospodarczego, które rozpoczęło się w 2021 r. na poziomie strefy euro i w całej Unii Europejskiej. Duża zależność strefy euro od importu paliw kopalnych z Federacji Rosyjskiej w sytuacji, gdy Unia Europejska nałożyła na ten kraj sankcje, wywołała niepewność, co z kolei wywarło poważny wpływ na łańcuchy dostaw. Te czynniki stały się przyczyną kryzysu energetycznego, a następnie – wysokiej inflacji w strefie euro i Unii Europejskiej.

2.2. Chociaż inflacja nieznacznie spadła z 10,6 % w październiku do 10,0 % w listopadzie, wraz z nadejściem sezonu grzewczego może ona ponownie przyspieszyć ze względu na problemy z dostawami paliw oraz kryzys energetyczny, który z tego wynika.

2.3. Europejski Bank Centralny za pomocą polityki pieniężnej stara się przywrócić inflację do odpowiedniego poziomu (powrót do średniookresowego docelowego poziomu wynoszącego 2%), lecz jego wysiłki mogą okazać się niewystarczające, zważywszy na czynniki zewnętrzne leżące u podłoża kryzysu, a także na trudności w powiązaniu polityki pieniężnej z fragmentaryczną polityką fiskalną państw członkowskich.

2.4. Ten wieloraki kryzys nałożył się na kryzys klimatyczny, z którym boryka się Unia Europejska. Obserwuje się również znaczne spowolnienie konwergencji czy wręcz fragmentację i rozbieżności nie tylko na poziomie niektórych sektorów, lecz również między gospodarkami państw członkowskich strefy euro.

2.5. Kryzys energetyczny doprowadził do utraty konkurencyjności wielu sektorów i przedsiębiorstw działających na jednolitym rynku.

2.6. Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz polityka spójności w dużym stopniu pomogły państwom członkowskim należącym do strefy euro w utrzymaniu poziomu inwestycji niezbędnego do osiągnięcia celów Zielonego Ładu, lecz konieczne są dodatkowe wysiłki, by zagwarantować szybszą transformację w kierunku neutralności klimatycznej i znacznie zmniejszyć zależność energetyczną.

2.7. W tym szczególnie trudnym i złożonym kontekście Komisja Europejska przedstawiła w dniu 22 listopada 2022 r. wniosek dotyczący zalecenia Rady ⁽²⁾ w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro na 2023 r.

3. Uwagi ogólne i szczegółowe

3.1. EKES popiera zaproponowane przez Komisję zalecenia, lecz jest zdania, że należy dodać następujące propozycje:

3.2. EKES przypomina wnioski zawarte w ECO/590 ⁽³⁾, która została przyjęta zdecydowaną większością głosów na sesji plenarnej w październiku 2022 r.

3.3. W związku z kryzysem energetycznym zima na przełomie 2022 i 2023 r. na pewno przysporzy gospodarstwom domowym i przedsiębiorstwom w Unii Europejskiej poważnych problemów. Komisja Europejska proponuje opartą na dwupoziomym ustalaniu cen politykę ochrony osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji. Oznacza to, że do pewnego poziomu zużycia energii konsument podatny na zagrożenia będzie płacić cenę niższą od ceny rynkowej. Państwa członkowskie powinny w sposób inkluzywny stosować ten zaproponowany przez Komisję dwupoziomowy model mający na celu ochronę gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji przed kryzysem energetycznym. EKES zaleca, by dwa przedziały zużycia zostały określone w taki sposób, aby ochronić wszystkie gospodarstwa domowe, które mają poważne trudności z opłaceniem rachunków za energię.

Uważa, że polityka oparta na dwupoziomym modelu ustalania cen powinna obejmować zarówno osoby znajdujące się poniżej granicy ubóstwa, jak i osoby należące do niższej klasy średniej, które ze względu na niskie dochody nie będą w stanie płacić rachunków za energię po cenach rynkowych.

⁽²⁾ Zalecenie dotyczące zalecenia Rady w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro (COM(2022) 782 final).

⁽³⁾ Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Uwagi dodatkowe na temat zalecenia dotyczącego zalecenia Rady w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro (COM(2021) 742 final) (opinia z inicjatywy własnej) (Dz.U. C 75 z 28.2.2023, s. 43).

3.4. Jeżeli chodzi o przedsiębiorstwa, to Komisja sądzi, że państwa członkowskie powinny udzielać im wsparcia, aby zapobiec paraliżowi ich działalności, w tym poprzez stosowanie tymczasowych kryzysowych ram pomocy państwa. EKES popiera propozycję Komisji i zaleca państwom członkowskim, by wykorzystały wszelkie możliwe środki w celu wsparcia ogółu przedsiębiorstw, w szczególności małych i średnich.

3.5. Inflacja spowodowana cenami gazu ziemnego i kryzysem energetycznym osiągnęła w październiku 2022 r. najwyższy poziom od czasu wprowadzenia euro, a mianowicie 10,6%. Europejski Bank Centralny zareagował w odpowiednim czasie, wykorzystując politykę pieniężną do powstrzymania wzrostu inflacji i powrócenia do jej poziomu poniżej 2% (do średniookresowego docelowego poziomu). EKES rekomenduje rozważne stosowanie polityki pieniężnej, gdyż – zważywszy, że inflację powodują czynniki zewnętrzne – w tym złożonym kontekście polityka pieniężna może mieć efekt cykliczny.

3.6. Choć w 2022 r. w strefie euro płace nieznacznie wzrosły, to ten wzrost jest znacznie niższy od inflacji. EKES zgadza się z zaleceniem Komisji Europejskiej, by państwa członkowskie – zgodnie ze swoimi praktykami krajowymi i modelem rokowań zbiorowych – podjęły działania na rzecz utrzymania siły nabywczej wynagrodzeń, zwłaszcza nisko opłacanych i znajdujących się w trudnej sytuacji pracowników najemnych. EKES zaleca państwom członkowskim, by na szczeblu krajowym szybko wdrożyły dyrektywę o płacach minimalnych. Mogłoby to poprawić poziom płacy minimalnej i stworzyć siatkę bezpieczeństwa dla osób o niskim wynagrodzeniu, umożliwiając im zachowanie siły nabywczej.

3.7. EKES popiera propozycję Komisji, by państwa strefy euro koordynowały swoją politykę fiskalną z polityką pieniężną Europejskiego Banku Centralnego. Jest to istotne dla powodzenia polityki pieniężnej w ograniczaniu inflacji. Komitet jest zdania, że państwa członkowskie i Komisja powinny zwiększyć starania na rzecz wdrożenia I filaru zaproponowanego w otwartych ramach OECD. Przyniosłoby to znaczne dochody tym państwom członkowskim, które – po wysiłkach podjętych w czasie pandemii COVID-19 – borykają się z wysokim poziomem długu publicznego, w związku z czym mają mniejsze pole manewru, aby realizować politykę fiskalną w czasach kryzysu.

3.8. EKES popiera propozycję Komisji, by kontynuować starania na rzecz urzeczywistnienia unii rynków kapitałowych i unii bankowej. Jest zdania, że ukończenie tych dwóch projektów politycznych byłoby ważnym etapem pogłębienia unii gospodarczej i walutowej.

3.9. W obliczu wielorakiego kryzysu państwa członkowskie muszą podejmować działania na rzecz ograniczenia negatywnych skutków dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw. Komisja zaleca państwom członkowskim, by wykorzystały możliwość dialogu społecznego do włączenia partnerów społecznych w opracowywanie i realizację polityki niezbędnej do złagodzenia skutków kryzysu. EKES zdecydowanie popiera tę propozycję Komisji.

Bruksela, dnia 24 stycznia 2023 r.

Christa SCHWENG
Przewodnicząca
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
